

Rumunsko, Svatá Helena a Gernik

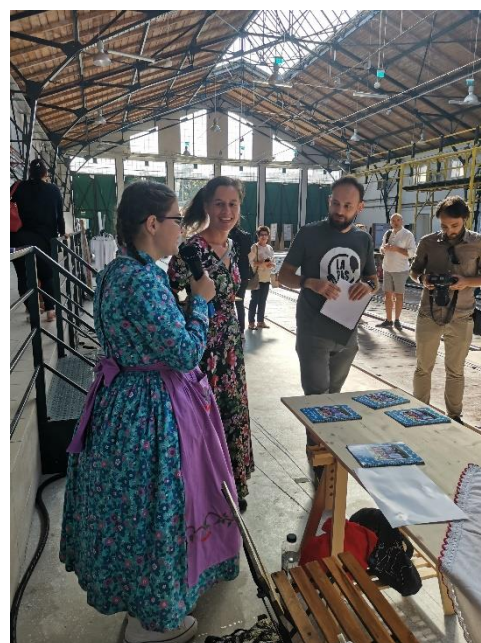
Říjen 2023 v českých vesnicích v Rumunsku

Klára Jíchová

Začátek měsíce nám zpestřil pražský herec a muzikant Radomír Švec se svou Dudáckou pohádkou. Podívali jsme se na ni ve škole na Svaté Heleně a s chutí si za zvuku dud společně zazpívali české lidové písničky.

V polovině měsíce jsme se vydaly do Temešváru, letošního evropského města kultury, abychom tam na gastro festivalu *La Pas* prezentovaly naši *Banátskou kuchařku* ze Svaté Heleny. Napřed jsme kuchařku u stánku představily, pak jsme sledovaly, s jakou obrovskou rychlostí mizí naše dovezené helenské rohlíčky, a konečně nás vyzpovídala místní televize a nekladla vůbec snadné otázky, např. jaké známe rumunské regionální produkty nebo co bychom vzkázaly rumunským farmářům.

A konečně jsme si s dětmi vydlabaly dýně a trochu si s nimi po Svaté Heleně zařadily. Kromě toho u nás v Banátu v říjnu posvícení stíhá posvícení, tancovačka tancovačku. Připravujeme k vydání další číslo *Českého Banátu* a já pracuji na nové sklepní expozici v muzeu na Gerniku a snad po dlouhých třech letech dokončím i *Naučnou stezku Gernik*. A už trénujeme na vánoční besídky.

Brazílie, Rio Grande do Sul

Češi na festivalu v Ijuí

Matouš Hartman

Obléknout figuríny do krojů, naaranžovat kraslice mezi letáky lákající do Česka a seznámit se se všemi, kteří mají stánky kolem. Je předposlední den *ExpoFestu*, každoroční slavnosti, která láká do města Ijuí na jihu Brazílie tisíce návštěvníků. Zatímco ostatní vesnice nebo města ve státě Rio Grande do Sul zakládaly skupiny imigrantů z určitého státu či území, Ijuí se stalo na konci devatenáctého století jakýmsi experimentem brazilské vlády. Pozemky tu připadly příslušníkům různých národností. To položilo základ pro kulturní rozmanitost města a také pro festival, který ji dnes oslavuje.

Učitel dějepisu André Haiske se před pár lety začal zajímat o to, odkud do Brazílie přišli jeho předci. Bádání ho dovedlo až na Strakonicko. Jeho rodina tu žila od osmnáctého století pod příjmením Hajský, což nejspíš brazilští úředníci při zápisu v devatenáctém století zkomolili na Haiske. André postupně zjistil, že do regionu neemigrovali jen jeho předci, ale také mnoho dalších rodin z českých zemí. S pátráním pomohly staré žluté stránky, objevila se v nich příjmení jako Kocour, Cerny, Motyczka, Novak nebo Sklar. V některých případech se může jednat i o imigranty z Polska, ovšem jedno ne zrovna česky znějící příjmení dalo jméno regionální české buňce. Dostala název podle Roberta Löwa, pražského Žida, který začal v Ijuí vydávat první německy psané noviny.

Na letošní festival si André nechal ušít prácheňský kroj. Bylo co slavit. Organizátoři festivalu povýšili českou buňku na jednu z národností. Společně s Čechy se takové pocty dostalo třeba Ukrajincům nebo Argentincům. Festival tak v tuto chvíli tvoří skoro dvě desítky národů, z nichž část má na místním výstavišti vlastní kulturní centra. Zatímco Italové tu vedou obrovskou restauraci, Němci pivnici a Rakušané kavárnu, menší národnosti jako Češi chtějí do budoucna s podporou organizátorů vybudovat společný dům pro pořádání kulturních akcí nebo kulinářských dílen. Pokud se to podaří, centrum by mělo stát na hlavním náměstí naproti největšímu pódiu. Letos se k ostatním vlajkám na výstavišti přidaly ty české a na program se dostala přednáška o Česku a o české imigraci do regionu. André Haiske v pátrání pokračuje a neustále se snaží zvýšit povědomí o tom, že mnoho zakladatelů Ijuí, kteří sem přicestovali s rakousko-uherskými pasy, bylo z českého území.

Na následujících fotkách: André Haiske v prácheňském kroji, André Haiske a Matouš Hartman.

Brazílie, Sao Paulo

Oslavy vzniku Československa

Ivana Malechová

Dne 28. 10. jsme společně s Česko-brazílskou kulturní unií tradičně jako každý rok oslavili státní svátek založení Československa. Už je tomu 105 let! A tematicky se nás také sešlo přes 100! Oslavám byl přítomen jak generální konzul pan Miloš Sklenka, tak velvyslankyně Pavla Havrlíková. Komunita v São Paulo se krásně rozrůstá, především o mladé rodiny. Máme z toho velkou radost!

Chorvatsko, Daruvar

#JSEMLASKAVEC

„Laskavost je jako sníh. Vše, co pokryje, zkrásní.“ (Sri Chinmoy)

Tereza Vlček Klímová

Věděli jste, že 13. listopadu se slaví po celém světě Den laskavosti? Žáci České základní školy J. A. Komenského v Daruvaru, obvodní školy v Lipovci a České základní školy Josefa Růžičky v Končenicích ano!

Společně se svými třídními učitelkami se rozhodli, že se stanou laskavci a vykouzlí úsměvy na tvářích dalších lidí. Zapojili se do akce s názvem Jsem laskavec, který je již sedmým rokem pořádán Nadací Lilie a Karla Janečkových. Cílem projektu je dělat dobro a rozdávat radost kolem sebe a také si uvědomit, že i drobný dobrý skutek může být velkým činem.

Žáci prošli „laskavou lekcí“, v jejímž průběhu zhlédli videa (mladší žáci bajku O lvu a myši, starší žáci video s názvem Obyčejný projev laskavosti vytváří nekonečné vlny), diskutovali o tom, kdy a jak pomohli někomu oni, kdy naopak potřebovali pomoc oni sami, přemýšleli nad otázkami, proč je důležité si pomáhat, kdo je nejlaskavějším člověkem v jejich životě, ale také, proč někteří lidé laskaví nejsou. Pracovali s textem a citáty o dobrých skutečích a zamysleli se nad tím, kolik lidí, ať už známých, či neznámých, dennodenně potkávají. Přemýšleli o tom, jak by těmto lidem mohli pomoci nebo udělat jejich den krásnějším. V závěru lekce navrhovali, jakým konkrétním způsobem by se mohli zapojit do „Laskavce“. Žáci některých tříd měli jasno hned, jiní přemýšleli několik dalších dnů. Nakonec si všichni vybrali krásný dobrý skutek, který vykonají. A co že nakonec dělali? To se dozvíte příště!

KURZ ČEŠTINY POKRAČUJE

Členové České besedy Rijeka projevili zájem pokračovat ve víkendových kurzech českého jazyka, které zde vedla moje předchůdkyně paní Šolcová. V uplynulých lekcích jsme hovořili o tématu nakupování, kde jsme společně rozvíjeli slovní zásobu. Vynikající pomůckou se nám staly kapesní slovníky, které měli všichni přítomní vzorně připravené. Veškerý společně strávený čas se nesl v přátelské atmosféře a již nyní se těším na naše příští setkání.

Austrálie, Adelaide

Říjen

Michaela Svojšová

V říjnu pořádá Československý klub každoroční piknik v Panderosa Campground. Sešlo se mnoho příznivců táborových ohňů, trampských písniček a také rodin s dětmi, které se přijely pobavit a zahrát si tradiční táborové hry.

Lesní menu obsahovalo poctivý hovězí guláš s kmínovým chlebem z místní vyhlášené pekárny Skala (původně Skála), uzené vepřové maso, opékané špekáčky, jablka a brambory pečené v ohni, nebo třeba i olomoucké tvarůžky z českého dovozu. Jako dezert se podávaly kynuté buchty a dvojctihodné koláče.

V odpoledním programu pro děti, rodiče a ostatní zájemce z řad návštěvníků nechyběly závody ve skoku v pytlicích, legendární přetahovaná, a zvláště oblíbené házení syrovými vejci.

V podvečer jsme se posadili kolem táborového ohně a za doprovodu kytary jsme si společně zazpívali všechny ty staré známé trampské písničky, které nám přišly na mysl. Zajímavostí je, že zdejší krajané každoročně zahajují večerní program Československou hymnou a nikdy nezapomenou vyvěsit v kempu státní vlajku.

28. října pořádal Československý klub kulturní program u příležitosti oslav 105. výročí založení Československa.

Krojovaný ženský pěvecký sbor vystoupil s pásmem českých lidových písní. Nejmladší Kuřátka převedla na parketu pohybové aktivity doprovázené říkankami *Kolo, kolo mlýnský* a *Zlatá brána*. Mladší děti zatančily a zazpívaly písně *Měla babka čtyři jabka*, *Pásla ovečky* a *Krávy, krávy*. Starší žáci měli na repertoáru písně *Časy se mění*, *Řekni, kde ty kytky jsou* a *Ach synku, synku*.

Účast byla hojná, zábava výborná, nadšení obecnstva neutuchající. Kuchyně podávala vepřo knedlo zelo. Ke kávě napekly léty prověřené pekařky z řad místních krajanek kynuté koláčky a rakvičky se šlehačkou.

Slavnostní odpoledne se skutečně vydařilo. Spokojenost většiny návštěvníků i aktérů nedělních oslav byla patrná z jejich usměvavých tváří.

USA, Chicago

Říjen v České škole TGM

Kristýna Horáčková

V říjnu jsme v české škole TGM přivítali hned několik návštěv. První z nich byla Zdeňka Čechová, výtvarnice, režisérka, choreografka a multimediální umělkyně. Do Chicaga dorazila se svým manželem Pavlem a s technikem Filipem Chalupou, který zajišťuje praktické provedení jednotlivých projektů. Paní Čechová vedla v naší škole kulturní večer pro česko-americké publikum, ve kterém představila svoji práci a promítla několik videí – choreografie, které vytvořila pro Křížíkovu fontánu a celou řadu videomappingů. V rámci sobotního vyučování pak seznámila se svými díly i žáky TGM. Velký úspěch měla část, ve které si děti mohly vyzkoušet, jak funguje projekce za použití vlastních mobilních telefonů.

Další milou návštěvou byla skupina studentů z Gymnázia Nad Alejí, vedená učiteli Klárou Braunovou a Viktorem Veselým. Díky výtvarnému zaměření paní učitelky

Braunové byly v rámci sobotního vyučování realizovány dva výtvarné workshopy – jeden zaměřený na koláž, druhý na práci se spreji a šablonami. Na školních zdech tak přibýlo několik portrétů bývalého chicagského starosty českého původu – Antona Čermáka. Spolupráce s Gymnáziem Nad Alejí probíhá již 15 let, v letošním roce na ni navazujeme po čtyřleté přestávce způsobené pandemií covidu. Letos poprvé je do výměny studentů zapojena Whitney Young Magnet High School. Celý projekt je realizován díky Sister Cities School Exchange Program.

V závěru měsíce jsme ve škole přivítali také hudebníky Václava Havelku, Kryštofa Kříčka a Tomáše Mládku. Během sobotního vyučování pracovali se staršími dětmi, kterým představili svůj projekt Future Landscapes (<https://www.futurelandscapes.cz/>) a společně diskutovali o budoucnosti planety, o tom, jak společně zpomalit klimatickou změnu a chránit přírodu.

Nejmladší děti, které navštěvují dětský klub „Masaryček“, se dočkaly oslavy Halloweenu. Na klasickou koledu („trick or treat“) šly sice každý do své čtvrti, ale s nadšením se v kostýmech sešly i ve škole.

Kromě výuky a výtvarných či hudebních workshopů a přednášek se snažíme děti zapojit také do péče o školní budovu a zahradu. Některé přestávky proto trávíme venku, kde děti vždy chvíli pomáhají s hrabáním listí, sbíráním odpadků kolem školy a ti nejstarší i se sekáním trávy.

Srbsko, Kruščice, České Selo, Bela Crkva, Vršac

Říjen 2023 u krajanů v Srbsku

Alena Havlová

Říjen v Srbsku byl na program velmi bohatým. Mimo obvyklou výuku českého jazyka bylo uskutečněno tolik akcí, že ani nebylo možné, abych se všech v celém rozsahu účastnila. Mimo níže zmíněné události jsme také poctivě pracovali na krajanském rádiu a televizi, navštěvovali krajanů a plánovali s nimi nové projekty a akce.

Dětský týden – Krása rozmanitosti

První týden v říjnu patří v Srbsku dětem – ve školách jsou pořádány hravé programy, chodí se na výlety či do galerií. Při této příležitosti jsme s místní výtvarnicí Terezou Stamenković Klepáček uspořádaly výtvarné dílny, jejichž motivem byla krása rozmanitosti etnická, jazyková a kulturní. S dětmi jsme malovali na trička a mluvili o bohatství, které přináší soužití menšin v okrese Bela Crkva.

Banat cup

BANAT CUP je přátelský fotbalový turnaj dětí i mládeže, který má za cíl spojovat nejen krajany z Balkánu. Letošní pátý ročník uspořádala Česká beseda České Selo 7. října na „svém terénu“ s podporou českého velvyslanectví v Bělehradě a České národní rady. Díky těmto sponzorům dostal každý hráč tričko a oběd. Pro nejlepší tři týmy byly přichystány pěkné poháry.

Účast byla velmi potěšující – zúčastnil se například tým zastupující Velvyslanectví České republiky v Bělehradě, přijeli krajané z Gaje, návštěvou nás poctili studenti programu Erasmus Plus z českých vesnic v Rumunsku, místní české mediální centrum zajistilo reportáž a fotografie. Byly posíleny přátelské kontakty a domluvena další spolupráce – například s Českou besedou Gaj, ve které poslední roky nebyla vyučována čeština, ale místní Češi projevili iniciativu aktivně spolupracovat s učitelem vyslaným DZS.

Pořadí turnaje

1. Ambasáda ČR v Bělehradě
2. FK Vršac A
3. FK Vršac B
4. Česká beseda Kruščice
5. Česká beseda Gaj

Český dětský den v Bělehradě

Velvyslanectví České republiky v Bělehradě již podruhé ve spolupráci s Dětským kulturním centrem organizovalo Český dětský den, kterého se zúčastnilo přes sto dětí. Velká část z nich přijela ze srbského Banátu. Akce byla odměnou pro ty, kteří se učí český jazyk ve škole či v rámci spolků.

Dětský den zahájil velvyslanec České republiky v Srbsku Tomáš Kuchta, uvítala nás vedoucí uměleckých programů Lidija Seničar a koordinátor organizace programů Dalibor Stojanović.

Program byl rozdělen do několika sekcí. Nejoblíbenější byla na dětském dnu výtvarná dílna akademické malířky Terezy Stamenković Klepaček, která připravila náčrty uměleckých děl českých umělců k dokreslení. Děti si mohly vyrobit také svého lichožrouta – hlavní postavičku ze stejnojmenného filmu, tvořit s tiskátky či korálky. V hlavním sále bylo připraveno několik pohybových her jako je skákání v pytlích, přeskakování a přetahování provazem nebo třeba klasická židličkovaná.

V hudební dílně Jarka Bodnara se zpívaly české písničky. Odvážní pak měli příležitost zazpívat všem do mikrofону.

Studentky českého jazyka z bělehradské univerzity připravily kvíz o České republice.

Za všechny tyto aktivity dostávaly děti žetony, za které si samy vybíraly ceny. Nechyběly diplomy a medaile a mezi krásnými cenami byly i české dětské knihy přeložené do srbsštiny.

Součástí programu dětského dne bylo také promítání filmů Pat a Mat a Lichožrouti. Doufáme, že tato skvělá akce proběhne i příští rok.

V rámci dětského dne děti domalovaly obraz „Nouze naučila Dalibora houslím“. Velký formát připravila Tereza Stamenković Klepaček. Obraz byl osobně předán ředitelce Českého centra Lucii Orbók jako dar do nově zrekonstruovaných prostor českého domu.

Nový kurz českého jazyka v Bele Crkvi

V říjnu byl otevřen nový kurz českého jazyka na gymnáziu v Bele Crkvi. Přihlásilo se do něj osm studentů. Ti měli možnost zúčastnit se dětského dne v Bělehradu a jsou zváni i na další akce spojené s českou kulturou (filmové večery, Sokolský běh republiky apod.).

Bohoslužby vedené laikem

Jelikož je v Banátu nedostatek katolických kněží, laik Stanislav Votipka dostal příležitost „sloužit slovem“ v místních českých katolických kostelech. To je skvělá zpráva nejen pro všechny věřící, ale je to další krok k podpoře mluveného a čteného českého jazyka mezi krajany.

Den České kultury v Banstolu

Česká beseda Srema připravila začátkem října kulturní akci pod názvem Den České kultury v Banstolu. Na programu byla Výstava fotografií mapující historii Čechů ve Sremu spojená s přednáškou o historii jejich příchodu. Hudební večer obohatili svým zpěvem hosté z Osijeku a krajané z Bele Crkve.

Svatohavelské posvícení

14. října se v Kruščici konalo Svatohavelské posvícení. To začalo mší v kostele svatého Václava. Přijeli přátelé i ze vzdálených besed a program okořenili členové Hnutí Brontosaurus svým hudebním umem. Večer v české besedě se povídalo, zpívalo a tančilo. Nechybělo dobré jídlo, ohlédnutí za aktivitami v posledním roce (promítaná prezentace). Hosté „Brontosauři“ si připravili zábavný kvíz pro všechny zúčastněné.

Zpívání s krajaný

Protože je u krajanů zpěv velmi oblíbený a bývalé stážistce Anetě Veselé přirostl srbský Banát k srdci, přijíždí co nejčastěji k nám na „přátelskou besedu“. Nikdy nezapomene přivést kytaru a zpěvníky. Navštěvuje besedy v Kruščici, Bele Crkvi a Vršci. Zpívání s Anetou přilákalo do besed i ty, co jinak na výuku českého jazyka nechodí. České písničky jsou populární i mezi Srby.

Dny českého a slovenského filmu

Ve dnech 19.10.-22.10.2023 se konaly „Dny českého a slovenského filmu“. Pod záštitou Českého centra Bělehrad a Velvyslanectví České republiky v Bělehradě bylo promítáno několik českých a slovenských titulů. Dny filmu uvedl velvyslanec Tomáš Kuchta. Před prvním promítáním filmu (Samotáři) proběhlo neformální setkání hostů v Jihoslovenské kinotéce. Diváci mohli zhlédnout filmy Bathory, Vratné lahve, Musíme si pomáhat a další.

Novosadské radosti

Česká beseda Nový Sad měla předposlední víkend v listopadu opravdu napilno.

Novosadské radosti zahájil otevřením výstavy velvyslanec Tomáš Kuchta. Vernisáž v kulturním sále Barka zkrášlila hrou na harfu studentka Akademie umění v Novém Sadě Marija Zoroja se skladbou Vltava od Bedřicha Smetany. Expozici s názvem Co? Proč? Jak? uvedl její autor, Vladimír Klein z Kamenického Šenova přednáškou o skle, která přešla v přátelskou a neformální diskuzi.

V sobotu pak začaly hlavní oslavy Novosadských radostí. Na začátku byla komentovaná výstava skla od Vladimíra Kleina a poté otevřena akademie k oslavám pěti let od založení českého spolku v Novém Sadě. V kulturní stanici Barka vystoupili: pěvecký sbor Hašira a klub

scénických umělců z Nového Sadu, Česká beseda Garešnica a Česká beseda z Horního Daruvaru.

Nedělní program začal kulatým stolem předsedů českých spolků na téma: Výzvy a možnosti společné práce v nadcházejícím období. Po obědě byl prostor na procházku „Po stopách slavných Čechů v Novém Sadu.“

České divadlo ve Vršci

Česká beseda Bělehrad je na turné se svým divadlem. Jedno představení si vzala na starost také Česká beseda Vršac, která umožnila bělehradským sehrát svoji hru Zář v poli ve vršackém národním divadle. Máme radost, že Česká beseda Bělehrad obnovila s podporou předsedy Andreje Kubíčka a pod vedením Rastka Jevtoviće ochotnické divadlo.

Recepce na Velvyslanectví České republiky v Bělehradě

Poslední říjnový čtvrtek proběhla na Velvyslanectví České republiky v Bělehradě recepce Barbory a Tomáše Kuchtových, na kterou byli pozváni hosté z celého Srbska. Recepce byla oslavou vzniku Československa před 105 lety. Příjemnou atmosféru zajistil projev pana velvyslance a cimbálová muzika z Uherského Hradiště. Nechyběla pražská šunka a české pivo.

Sokolský běh republiky (28.10.2023)

Česká beseda Česko Selo se rozhodla oslavit den vzniku Československa pohybem. Ve spolupráci se Sokolem, Velvyslanectvím České republiky v Bělehradě a Českým centrem Bělehrad připravila 28. října Sokolský běh republiky v Českém Selu. Netradičních oslav se zúčastnilo 34 dětí a deset dospělých a samozřejmě nechybělo několik desítek podporovatelů. Děti běžely pět set metrů okolo vesnice a dospělí se vydali na trať dlouhou pět kilometrů. Všichni běžci dostali památeční medaile ve tvaru České republiky, sokolský batoh a nejlepší si odnesli domů diplom a drobnou cenu.

Akce se vydařila, oslavili jsme pohybem vznik Československa u českých krajanů v Srbsku trochu jinak a za rok se těšíme na druhý ročník.

Festival Taste of Planet v Novém Sadu

27. října proběhl v Novém Sadu festival zaměřený na poznávání kuchyně z celého světa. Nechyběl ani český stánek, před kterým hrála česká cimbálová muzika, točilo se pivo a k vidění byly i české kroje. Festival uvedl konzul Petr Doležal.

28. říjen ve Škole Plus – projekt Oslava vzniku Československa

V rámci výuky českého jazyka jsme ve Škole Plus v Bele Crkvi realizovali projekt „Oslava vzniku Československa“. S dětmi jsme pracovali s krásnými knihami o historii, využili i zvukové kouzelné čtení (Albi tužku). Řekli jsme si, jak vznikla současná česká vlajka a vytvořili barevnou koláž s mnoha českými motivy.

